

Rekenkamercommissie Bloemendaal

Jaarverslag 2018

en

Jaarplan 2019

Maart 2019

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	3
2. Jaarverslag 2018	4
2.1 Rekenkamercommissie Bloemendaal	4
Samenstelling	4
2.2 Verrichtte onderzoeken	5
Zelfevaluatie van de Rekenkamercommissie	5
De rode draad: Rekenkameronderzoek door de jaren heen	7
ICT-onderzoek: Samenwerking Bloemendaal - Heemstede	8
2.3 Overige activiteiten	8
Regionaal overleg	8
Overleg burgemeester, gemeenteraad en ambtelijk apparaat	8
2.4 Financiële verantwoording rekenkamercommissie 2018	8
Kosten rekenkamercommissie 2018	8
3. Jaarplan 2019	9
3.1 Onderzoek in uitvoering	9
3.2 Gepland onderzoek	9
3.3 Evaluatie-onderzoek	9
3.4 Budget en organisatie	10
Te besteden budget	10
Organisatorische aspecten	10
4. Kennisneming Gemeenteraad	11

1. Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag 2018 en jaarplan 2019 van de rekenkamercommissie (RKC) van de gemeente Bloemendaal. In het jaarverslag 2018 legt de rekenkamercommissie verantwoording af over de onderzoeken en overige activiteiten die zij in 2018 uitvoerde. In het jaarplan 2019 staat beschreven welke onderzoeken de rekenkamercommissie voornemens is om uit te voeren.

Conform artikel 81 $0a$ van de Gemeentewet, de Verordening Rekenkamercommissie Bloemendaal 2014 en het Huishoudelijk Reglement 2009, wordt de rekenkamerfunctie vervuld door de rekenkamercommissie. De rekenkamercommissie heeft tot taak onderzoek uit te voeren naar de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid en/of producten. De rekenkamercommissie is ingevoerd sinds de dualisering in 2005 ter versterking van de kaderstellende en controlerende rol van de raad. De rekenkamercommissie is onafhankelijk en bepaalt zelf de onderwerpen voor het onderzoek. Suggesties voor onderwerpen voor onderzoek kunnen worden voorgedragen door de raad of inwoners van de gemeente Bloemendaal. Deze verzoeken worden door de rekenkamercommissie altijd zorgvuldig gewogen.

De rekenkamercommissie hanteert een groslijst. Mogelijke onderzoeksonderwerpen worden langs een aantal selectiecriteria gelegd voor zij op de groslijst worden geplaatst. De rekenkamercommissie voert eerst een verkenningsonderzoek uit aan de hand waarvan bekeken wordt of het doen van onderzoek naar een bepaald onderwerp toegevoegde waarde biedt. Voor ieder onderzoek formuleert de commissie de probleemstelling en de onderzoeksvragen en stelt de onderzoeksopzet vast. De onderzoeksopzet wordt ter kennisneming voorgelegd aan de raad. De commissie verricht conform de verordening jaarlijks minimaal één nieuw onderzoek en minimaal één evaluatie naar een door haar uitgebracht onderzoek.

De rekenkamercommissie stelt de personen die bij het onderzoek bevestigd zijn in de gelegenheid om te reageren op het interviewverslag. Dit kunnen ook raadsleden of burgers zijn. Deze officiële route loopt via ambtelijk- en bestuurlijk wederhoor. De rekenkamercommissie stelt hierbij de bij het onderzoek betrokken ambtenaren in de gelegenheid hun zienswijze op de feitelijke bevindingen kenbaar te maken. Voor zowel het ambtelijke- als bestuurlijke wederhoor is een termijn van tenminste twee weken en maximaal één maand gesteld. Het rapport wordt aangepast als er blijkt dat er feitelijke onjuistheden in het rapport voorkomen of als daar aanleiding toe is. Het bestuurlijk wederhoor wordt altijd integraal in het rapport opgenomen. De rekenkamercommissie reageert in een nawoord als reactie op het bestuurlijk wederhoor.

In maart 2018 vonden gemeenteraadverkiezingen plaats, enkele zetels wisselden van partij. Diverse raadsleden namen afscheid en nieuwe traden aan. Een nieuw College van B&W van VVD, D66 en CDA kwam vlak voor de zomer tot stand. Ook voor de rekenkamercommissie was 2018 een transitiejaar. Drie leden namen na drie termijnen in september afscheid, één lid werd herbenoemd en drie nieuwe leden traden aan. Het voorliggende jaarverslag blikt terug op de activiteiten van de rekenkamercommissie in haar oude samenstelling en de opstartfase van de rekenkamercommissie in de nieuwe samenstelling.

2. Jaarverslag 2018

2.1 Rekenkamercommissie Bloemendaal

Samenstelling

De rekenkamercommissie bestaat uitsluitend uit externe leden. Voor drie van de vier externe leden liep de laatste termijn af per 1 oktober 2018. Om de continuïteit te waarborgen zijn op 21 december 2017 twee nieuwe leden benoemd: mw. B.J. Glashouwer per 1 januari 2018 en mw. F.T.G. de Graaf per 1 oktober 2018. In de periode van 1 januari 2018 tot 1 oktober 2018 bestond de rekenkamercommissie tijdelijk uit vijf personen, wat in lijn is met de verordening en is afgestemd met het presidium. Zittend lid mw. K.W. Brouwer-Vogel is op 8 maart 2018 - voor de eerste keer - herbenoemd voor een periode van drie jaar. Het vierde - en laatste nieuwe - lid dhr. J.J. Bakker is op 27 september 2018 benoemd, om de rekenkamercommissie per 1 oktober te completeren. Op 8 oktober 2018 heeft de rekenkamercommissie in nieuwe samenstelling mw. B.J. Glashouwer als voorzitter uit haar midden gekozen.

Naam	Functie	Benoeming
Mw. E.J. (Marlies) de Vries	Extern lid en voorzitter	tot 1 oktober 2018
Dhr. A.H. (Lex) van Drooge	Extern lid	tot 1 oktober 2018
Dhr. G.A. (Geert) van der Velden	Extern lid en secretaris	tot 1 oktober 2018
Mw. B.J. (Boudien) Glashouwer	Extern lid en voorzitter	per 1 januari 2018
Mw. K.W. (Lia) Brouwer-Vogel	Extern lid	Herbenoemd op 8 maart 2018
Mw. F.T.G. (Frederique) de Graaf	Extern lid	per 1 oktober 2018
Dhr. J.J. (Jacob Jan) Bakker	Extern lid	per 1 oktober 2018

De rekenkamercommissie wordt ondersteund vanuit de griffie. Door omstandigheden kon de griffie in 2018 niet de ondersteuning bieden die in de voorgaande jaren gebruikelijk was.

2.2 Verrichtte onderzoeken

Veel van het onderzoekswerk dat in 2018 is verricht, stond in het teken van het naderende vertrek van de drie langzittende leden. In de negen jaar dat zij dienden is aardig wat kennis omtrent de gemeentelijke organisatie opgebouwd. Om dit niet verloren te laten gaan is besloten zowel de rekenkamercommissie en de relatie tot de raad door een onafhankelijke onderzoeker te laten evalueren als ook zelf een terugblikonderzoek op de eerdere gepubliceerde rapporten uit te voeren.

Zelfevaluatie van de Rekenkamercommissie

De rekenkamercommissie in oude samenstelling heeft eind 2017-begin 2018 een evaluatie laten uitvoeren naar haar eigen functioneren. De evaluatie is vanwege de onafhankelijkheid van het onderzoek uitbesteed. De zelfevaluatie richtte zich vooral op de relatie met de raad en de ambtelijke organisatie, met als doel te komen tot aanbevelingen voor de rekenkamercommissie in nieuwe samenstelling, per 1 oktober 2018.

Uitkomsten

Raadsleden oordelen positief over verschillende aspecten van het functioneren van de rekenkamercommissie. Zo zijn zij in grote meerderheid tevreden over de kwaliteit van de rekenkamerrapporten, de mogelijkheden voor het aandragen van onderzoeksonderwerpen en de presentatie van rekenkamerrapporten in de raadscommissie. Ook geven zij aan dat aanbevelingen van de rekenkamercommissie volledig en juist zijn en voldoende aanknopingspunten bieden om verbeteringen in het onderzochte beleid aan te brengen. Op al deze aspecten biedt de huidige werkwijze goede aanknopingspunten waar de rekenkamercommissie in nieuwe samenstelling op kan voortbouwen.

Over de zichtbaarheid van de rekenkamercommissie, het contact met de raad, de onderwerpkeuze en het debat over rekenkamerrapporten lopen de meningen van de raadsleden uiteen en zijn er – naast raadsleden die hierover tevreden zijn – ook raadsleden die dit niet of slechts gedeeltelijk zijn.

De betrokken ambtenaren zijn overwegend positief over de rekenkamercommissie. De collegeleden waarmee is gesproken zijn kritischer en dan met name over de onderwerpkeuze en de bruikbaarheid van de onderzoeken en aanbevelingen. De nieuwe rekenkamercommissie gaat aan de slag met de uitkomsten van de evaluatie.

Verbeterpunten

Perspectief van de raad: Een groot deel van de ondervraagden geeft aan dat de rekenkamercommissie in haar onderzoeken meer aandacht kan besteden aan de rol en het perspectief van de raad. Raadsleden wijzen er op dat zij bij onderzoeken graag de gelegenheid krijgen om aan de orde te stellen wat voor hen belangrijke aspecten zijn en ook graag meer aandacht zien voor de samenwerking tussen raad, college en ambtelijke organisatie. Ambtenaren en collegeleden zouden daarnaast graag zien dat de rekenkamercommissie binnen haar onderzoeken

ook aandacht besteedt aan het functioneren van de raad en aanbevelingen formuleert die zich richten op de raad.

Zichtbaarheid en contact met de raad: Raadsleden benoemen verschillende mogelijkheden om de zichtbaarheid van de rekenkamercommissie te verbeteren en de raad meer te betrekken bij rekenkameronderzoeken. Dit laatste kan bijvoorbeeld door de raad bij aanvang van een onderzoek te raadplegen bij het kiezen van de focus en vraagstelling bij een bepaald onderwerp, of tijdens het onderzoek door het organiseren van workshop of een enquête waarbij het raadspectief wordt opgehaald (zie hierboven). Daarnaast geven verschillende raadsleden aan dat de rekenkamercommissie na afloop meer naar buiten zou kunnen treden met haar rapporten.

Keuze onderzoeksonderwerpen: Collegeleden en een aantal raadsleden benadrukken het belang van een duidelijke analyse van (en visie op) de lokale beleidscontext bij het selecteren van onderzoeksonderwerpen en zijn van mening dat dit verbetering behoeft. Daarnaast zijn de afwegingen die de rekenkamercommissie maakt bij haar keuze nu soms onduidelijk voor raadsleden omdat zij geen terugkoppeling ontvangen als onderwerpen die zij aandragen niet worden geselecteerd.

Debat: Verschillende raadsleden en ambtenaren zijn van mening dat het debat over rekenkamerrapporten verbetering behoeft. Zij doen hierbij de suggestie dat het bespreken van rekenkamerrapporten tijdens beeldvormende avonden mogelijk zou kunnen bijdragen aan een discussie met minder politieke stellingname en meer ruimte om inhoudelijk met elkaar in gesprek te gaan.

Terugkoppeling opvolging aanbevelingen: Doordat een systematische terugkoppeling van het college hierover ontbreekt, hebben raadsleden geen compleet beeld over de opvolging van aanbevelingen van de rekenkamercommissie. Desgewenst zou de rekenkamercommissie hierin een ondersteunende rol op zich kunnen nemen door periodiek via de gemeentesecretaris een overzicht op te vragen van stand van zaken met betrekking tot haar aanbevelingen en hiervan verslag te doen aan de raad (bijvoorbeeld in haar jaarverslag).

Producten

De onderzoeken van de rekenkamercommissie vindt u hier:

<https://gemeenteraad.bloemendaal.nl/Documenten/onderzoeken-rekenkamercommissie>

De Evaluatie Rekenkamercommissie Bloemendaal is in maart 2018 ter informatie aangeboden aan de raad. Daarnaast zijn de uitkomsten van deze zelfevaluatie op 14 juni 2018 gepresenteerd aan de nieuwe gemeenteraad; dit was tevens een kennismakingsbijeenkomst.

De rode draad: Rekenkameronderzoek door de jaren heen

In *De rode draad* kijkt de Rekenkamercommissie terug op haar 18 onderzoeksrapporten uit de periode 2010-2017. Terugkerende conclusies en aanbevelingen zijn samengevoegd tot één geheel van meer algemene conclusies en aanbevelingen met betrekking tot de beleids(uit)voering en de controlerende taak van de raad.

Conclusies

1. Het ontbreken van visie en lange termijn doelstellingen in beleidsstukken.
2. Het ontbreken van concrete, meetbare doelstellingen, waardoor het voor de raad lastig is zijn controlerende taak uit te voeren. Als deze doelstellingen er wel zijn, dan worden ze vaak niet herzien of geactualiseerd.
3. Beleidsmaatregelen en projecten worden niet altijd geëvalueerd.
4. Het volgen van de 'opvolging van de aanbevelingen van de rekenkamer' is niet verankerd in de raad, griffie en college.
5. Meerdere malen zijn besluiten van het college om geen navolging te geven aan een aanbeveling niet gecommuniceerd met de raad.

Op basis hiervan ontstaat het beeld dat de raad aan de voorkant onvoldoende gefaciliteerd wordt en daardoor de basis mist om haar controlerende taak goed uit te kunnen voeren.

Aanbevelingen

1. Draag als raad zorg voor de lange termijn doelstellingen en pak daarmee de kaderstellende rol meer op.
2. Controleer als raad meer op concrete doelstellingen in beleidstukken. Controleer ook meer op de herziening en actualisering ervan. Dit zorgt voor een meer betrouwbare overheid richting de burger en een stabielere koers voor de langere termijn.
3. Draag er zorg voor dat het college regelmatig de resultaten van maatregelen en projecten met u als raad deelt en vraag om periodieke voortgangsinformatie. Veranker dit in beleidsstukken en controleer hierop.
4. Veranker de opvolging van de (door de raad aangenomen) aanbevelingen van de rekenkamer in de raad, griffie en college, bijvoorbeeld via een toezeggingenlijst.

Producten

De rode draad is eind september 2018 aan de gemeenteraad aangeboden. In januari 2019 is het rapport toegelicht en in de gemeenteraad behandeld.

ICT-onderzoek: Samenwerking Bloemendaal - Heemstede

De rekenkamercommissie is in 2018 een vooronderzoek gestart naar de ICT-organisatie en de regionale samenwerking waarbinnen deze vorm krijgt. Door diverse ontwikkelingen rond en lopend onderzoek naar de ICT-organisatie (Gateway-review) heeft de rekenkamercommissie dit onderzoek getemporeerd en in het jaarplan 2019 opgenomen. In maart 2019 is het onderzoek aangekondigd en is het onderzoeksplan "Evaluatie van de samenwerking tussen de gemeente Bloemendaal en de gemeente Heemstede op het gebied van Automatisering en Informatisering" aan de gemeenteraad en het college van B&W gezonden. Inmiddels is het onderzoek in uitvoering genomen.

2.3 Overige activiteiten

Regionaal overleg

De rekenkamercommissie is lid van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK). Zij maakt deel uit van een regionaal overleg met rekenkamercommissies uit de regio Kennemerland, wat als kring onderdeel is van de NVRK. De rekenkamercommissie was in 2018 aanwezig bij diverse regionale overlegvergaderingen.

Overleg burgemeester, gemeenteraad en ambtelijk apparaat

Op regelmatige basis is er overleg met de voorzitter van de raad, de gemeentesecretaris en de griffie. In 2018 stond dit overleg vooral in het teken van de wisseling van de wacht binnen de rekenkamercommissie. De nieuwe leden hebben bij verschillende gelegenheden kennisgemaakt met de burgemeester, wethouders en raadsleden. De vertrekkende leden zijn bij de publicatie van *De rode draad* voor al hun inzet bedankt.

2.4 Financiële verantwoording rekenkamercommissie 2018

Kosten rekenkamercommissie 2018

De leden van de rekenkamercommissie ontvangen een vaste maandelijkse vergoeding en de in Bloemendaal gebruikelijke reiskostenvergoeding. De rekenkamercommissie is lid van de Nederlandse Vereniging voor Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK). De kosten voor de rekenkamercommissie in 2018 bestaan uit de vergoedingen voor leden, onkosten, het lidmaatschap van de NVRK en externe inhuur voor de Evaluatie rekenkamercommissie Bloemendaal.

In 2018 bedroeg het beschikbaar gestelde budget voor de Rekenkamercommissie €32.388. De realisatie toont een lichte overschrijding van €386,80. Deze overschrijding was begin 2018 al voorzien en goedgekeurd door het presidium. De hogere kosten in 2018 hangen samen met de tijdelijke toevoeging van een vijfde lid om de overgang van de oude naar de nieuwe rekenkamercommissie soepel te laten verlopen. De kosten van de evaluatie van de rekenkamercommissie zijn over het budget van 2017 en 2018 verdeeld.

3. Jaarplan 2019

De rekenkamercommissie bepaalt zelf de onderwerpen voor haar onderzoek. Zij laat zich daarvoor graag voeden door de raad en inwoners van Bloemendaal. Middels de griffieberichten heeft de rekenkamercommissie de raadsfracties uitgenodigd om suggesties voor onderzoeksonderwerpen voor te leggen. In februari en maart 2019 is hierover met meerdere fracties verder gesproken. De suggesties en vragen van de fracties zijn opgenomen op een groslijst, die de rekenkamercommissie verder zal afwegen aan de hand van haar selectiekader. Hierover wordt u in het najaar 2019 nader geïnformeerd. Voor de inbreng van burgers in de onderwerpkeuze zal de rekenkamercommissie in 2019 de mogelijkheden verder verkennen. Ook wordt gedacht aan het inschakelen van het burgerpanel (Digipanel) zowel in dit proces van onderwerpselectie als in de uitvoering van onderzoeken. Voor 2019 zijn de volgende activiteiten voorzien.

3.1 Onderzoek in uitvoering

Na vooronderzoek, gestart in 2018, en monitoren van de ontwikkelingen heeft de rekenkamercommissie besloten om gezamenlijk met de Rekenkamercommissie van Heemstede een onderzoek te starten naar de stand van zaken op het gebied van automatisering en informatisering en de samenwerking op dat vlak tussen beide gemeenten. Het onderzoek richt zich op de kwaliteit, kosten en kwetsbaarheid van de samenwerking op het vlak van ICT en de rol van de respectievelijke raden in dit dossier (Verwachte publicatie na de zomer 2019).

3.2 Gepland onderzoek

De NVRR organiseert jaarlijks een 'grootschalig klein' onderzoek, waaraan alle Nederlandse rekenkamer(commissie)s deel kunnen nemen. De rekenkamercommissie Bloemendaal gaat in 2019 ook mee doen.

Het onderzoek, dat de NVRR samen met het College voor de Rechten van de Mens organiseert, richt zich op de toegankelijkheid van gemeentelijke diensten voor personen met een beperking. Het gemeentelijk beleid wordt geanalyseerd en met veldonderzoek zal de toegankelijkheid in de praktijk beoordeeld worden (Verwachte publicatie najaar 2019).

3.3 Evaluatie-onderzoek

Indachtig de verordening rekenkamercommissie Bloemendaal 2014, die stelt dat 'de commissie zo mogelijk minimaal één evaluatie naar een door haar uitgebracht onderzoek' verricht, zal de rekenkamercommissie zich in 2019 richten op het systeem van monitoring van de opvolging van aanbevelingen. Met *De rode draad* heeft de rekenkamercommissie op een groot aantal rapporten teruggeblikt. Eén van de aanbevelingen had juist betrekking op de verankering van de opvolging van (door de raad aangenomen) aanbevelingen. Hoe wordt de raad ondersteunt om regelmatig de stand van zaken bij te houden en wat kan daar anders aan? Dit wordt een voorgenomen praktisch onderzoek ter ondersteuning van de controlerende rol van de raad.

3.4 Budget en organisatie

Te besteden budget

Het budget voor de rekenkamercommissie voor 2019 is vastgesteld op €32.841.

Organisatorische aspecten

De start van rekenkamercommissie in nieuwe samenstelling was uitdagend. De leden leerden elkaar kennen, maar ook de gemeente Bloemendaal en de rol van de rekenkamercommissie daarbinnen. Voorts was de aandacht gericht op werkafspraken maken, het onderzoek *De rode draad* afronden en toelichten in de raad en het onderzoek naar de ICT opstarten.

In 2019 zal de rekenkamercommissie de eigen werkwijze en de vastlegging daarvan in de vigerende verordening uit 2014 en het reglement uit 2009 verder beoordelen en waar nodig actualiseren.

Hiertoe is al ter voorbereiding een startnotitie d.d. 21 januari 2019 gedeeld met het presidium. De invulling van de ambtelijke ondersteuning van de rekenkamercommissie is daarbij ook een bijzonder punt van aandacht.

4. Kennisneming Gemeenteraad

Het jaarverslag 2018 en het jaarplan 2019 zijn vastgesteld in de vergadering van de rekenkamercommissie d.d. 26 maart 2019 en wordt conform artikel 185 van de Gemeentewet en de artikelen 3.2 en 3.4 van de Verordening Rekenkamercommissie Bloemendaal 2014 aan de raad ter kennisneming aangeboden.

Het jaarverslag en jaarplan wordt tevens in afschrift toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders en de gemeentesecretaris.

Rekenkamercommissie gemeente Bloemendaal,

Mw. B.J. Glashouwer

Voorzitter